

Γιατί «Καλλικράτης»

*Της Αίνας Παπαδοπούλου**

Κεντρικό πυλώνα της μεταρρύθμισης που φιλοδοξεί να επιφέρει ο «Καλλικράτης» αποτελεί αναμφισβήτητα η συγκρότηση αφενός αυτοδιοικούμενων Περιφερειών με περισσότερες αρμοδιότητες και αφετέρου λιγότερων και ισχυρότερων δήμων. Σε συμφωνία με τη γενικότερη τάση ενδυνάμωσης των υπο-κρατικών οντοτήτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και τη συνακόλουθη αυτόνομη χρηματοδότησή τους, ιδιαίτερης σημασίας είναι η μεταφορά στην Περιφέρεια αρμοδιοτήτων που αφορούν τη δημόσια υγεία, την κατασκευή έργων και εν γένει την ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και εκτέλεσης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και της αξιοποίησης του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ).

Η δυνατότητα απορρόφησης κοινοτικών πόρων απευθείας από την Περιφέρεια σημαίνει ότι η πολιτική ηγεσία της (Περιφερειάρχης, Αντιπεριφερειάρχης) αλλά και το υπόλοιπο στελεχιακό δυναμικό θα λειτουργήσουν ως παίκτες καθοριστικής σημασίας για την ευημερία της τοπικής κοινωνίας. Η «επαρχία» της Ελλάδας δεν θα δικαιούται πλέον να στέλνει τα παράπονά της στην πρωτεύουσα αναφορικά με την κατανομή πόρων, καθώς η πολιτική ευθύνη μετατοπίζεται στους ώμους των τοπικών πολιτικών ηγεσιών και βεβαίως των ψηφοφόρων που καλούνται να τις επιλέξουν. Πολύ περισσότερο ίσως από ό,τι στις εθνικές, στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές η προσωπική ικανότητα των υποψηφίων, η αγάπη τους για τον τόπο και η πίστη τους στον θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (πρέπει να) αποτελούν κριτήρια επιλογής τους.

Αποσκοπώντας στην ενίσχυση της διαφάνειας, ο «Καλλικράτης» προβλέπει υπαγωγή στο ΑΣΕΠ όλων των προσλήψεων και σε τοπικό επίπεδο και υποχρέωση ανάρτησης στο Διαδίκτυο όλων των αποφάσεων των Δήμων και των Νομικών Προσώπων τους. Τη διαφάνεια στα οικονομικά ενισχύει ο προληπτικός έλεγχος όλων των δαπανών από το Ελεγκτικό Συνέδριο και η ύπαρξη ενός ελεγκτή νομιμότητας, ο οποίος θα προΐσταται Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ. Οι εγγυήσεις αυτές είναι ιδιαίτερες σημαντικές, αν σκεφτεί κανείς ότι μέχρι σήμερα Νομαρχίες, Δήμοι και δημοτικές επιχειρήσεις αποτελούν θερμοκήπια διαφθοράς. Περαιτέρω, με σκοπό τη δημοσιονομική εξυγίανση τίθενται αυστηρότεροι κανόνες δανεισμού των Δήμων και προβλέπεται ειδικό πρόγραμμα για όσους είναι υπερχρεωμένοι. Εξοικονόμηση πόρων αναμένεται να υπάρξει, εξάλλου, και λόγω του περιορισμού των λειτουργικών δαπανών και του πολιτικού προσωπικού, καθώς και της διενέργειας των αυτοδιοικητικών εκλογών παράλληλα με τις Ευρωεκλογές.

Με αποστολή την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης θεσπίζεται σε δημοτικό και περιφερειακό επίπεδο ο θεσμός του «Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης». Παράλληλα, προκειμένου η μεγέθυνση των Δήμων να μην καταλήξει σε ταλαιπωρία των πολιτών, δημιουργούνται επιπλέον δημοτικά ΚΕΠ και προβλέπεται η παροχή διοικητικής βοήθειας σε άτομα που έχουν αντικειμενική αδυναμία μετακίνησης.

Αν τα παραπάνω υλοποιηθούν, το σχέδιο «Καλλικράτης» όχι μόνο θα αποτελέσει τη σημαντικότερη μεταπολιτευτική μεταρρύθμιση της διοικητικής διάρθρωσης της χώρας, αλλά θα συντελέσει και στην ανασύνταξη του πολιτικού συστήματος γενικότερα. Ζητούμενο είναι πάντοτε η ανάληψη συλλογικής και ατομικής πολιτικής ευθύνης από τις τοπικές κοινωνίες αλλά και τις πολιτικές ηγεσίες και τους πολίτες αντίστοιχα, και η ανάδειξη εκείνων των δυνάμεων που μπορούν να στηρίξουν την ανασύνταξη της χώρας μέσω των Περιφερειών της.

*Η Λίνα Παπαδοπούλου είναι επίκουρη καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου στο ΑΠΘ.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Έθνος» στις 15 Οκτωβρίου 2010